

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De reliquiis et veneratione sanctorum

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

a **Quodeno**. h. dicit ppter paulū et illos qui nō fuerūt de numero. h. i. aut sūt. xij. petrus. iohes. iacob. zedebed. andreas. philippus. thomas. bartolomeus. matheus. iacobus alpher. simō. iudas iacobi. et matbias. q̄ fuit in locum iude scariot his
b **Quatuor**. marci. matheum. lucam. et iohem

Sedis. solus pa
 pa h. n. solū certos
 de sanctis p̄. alijs ex
 tollē. h. et eos canos
 misare multiplici rō
 ne. p̄mo qz ista est
 vna d̄ maiorib⁹ cau
 sis q̄ m̄ xpianos p̄
 pom possit a sic est
 ad se. ap. referenda
 d̄ bap. maiores Se
 cūdo qz miracula at
 tribuunt̄ fidei. hec
 iḡ. q̄ cū sit de fide
 p̄cipue est ad se. ap.
 referēda. xij. q. i.
 quotiens. Tercō qz
 ad p̄. spectat decla
 rare dubia sc̄ptura
 rum q̄ si. sint le. per
 venerabilez. multo
 fortis⁹ dubia sc̄itatis
 quia circa maiora
 maius piculū h̄. r̄.
 ido r̄. s. d̄. eleē. vbi
 piculuz. Quarto ne
 p̄ multoz ep̄orum
 simplicitatem p̄. m̄
 d̄. cipi. om̄gat. s. e.
 .t. c. i. a. ij. Quinto
 ne in infimū cōtin
 gat sc̄os multiplica
 ri. et sic deuotōnem
 refrigescē et sc̄itātē
 vilescere. lxxx. dist.
 ep̄i. v. d̄. t̄. n. ad id cō
 tra. s. de f̄. c. ulē.
 de cō. di. ij. c. i. ubi
 d̄. qz ep̄i s̄ p̄. h. il
 lud intelligit̄ de s̄.
 t̄. is. i. a. canom̄satis.
 nō em̄ oim̄ festa ubi
 qz colunt̄. h. aut̄ ōse
 quiē sc̄ul p̄ caom̄sa
 tōnē qz eccia pro eo
 solēm̄ et p̄ aliquib⁹
 bus solēm̄ dicit of
 ficum ut h̄. T̄. m̄
 alios sc̄os i lerams
 noiat̄ et vocat̄. et si
 eccia in canom̄satio
 ne erraret q̄ nō est
 erendum̄ licet ac
 eidee possit. s̄. sen.
 ex. a nobis. ij. m̄. b̄. l̄. o.

sonoris efferre preconijis
 nō desistat gloriofissimos
 tū xpiane fidei principes
 at h̄. t̄. as di electos iustos
 seculi iudices. lumia vera
 mūdi videlz xp̄i redemp
 toris ap̄. los numero duo
 deno otentos qui viuēt̄ el
 i carne p̄. d̄. t̄. a ecciam suo
 p̄. cioso sanguine plātaue
 rūt ipsā erigēdo sublimi
 ter et disciplinis sanctissi
 mis dirigēdo reuerēdissi
 mos etiā p̄. res virosqz cla
 rissimos quatuor euange
 listas d̄. n̄. i. p̄. quoz diligen
 tissima et fidelissima stu
 dia eidē eccie sacra euan
 gelia illuxerunt. **E**gre
 gios qz ipsi⁹ doctores ec
 clehie bt̄. os gregoriuz qui
 meritis inclitis se. ap. cu
 ram gessit. augustinum et
 ambrosiū venerādos anti
 stites. ac ieronimū sacer
 dotij p̄. d̄. t̄. u. titlo eximios
 cōfessores summis attollē
 vocib⁹ laudibus p̄. sonare
 p̄. cipuis et specialib⁹ dispo
 nit honorib⁹ venari. h̄. o. z.
 quippe doctoz perlucida
 et salutaria docum̄ta p̄. d̄.
 t̄. am illustrarūt ecciam d̄.
 corarūt virtutib⁹ et mori
 b⁹ informarūt. Per ipsos
 p̄. terea q̄ si lumiofas ardē
 tesqz lucernas sup cādela
 brus in domo d̄. n̄. i. positas
 errorz tenebris pfugatis
 totius eccie corpis tanq̄
 fidus irradiat matutinuz
 eoz etiā fecūda faciūdia
 celestis irrigui gr̄a influē

minus p̄. ces in honore talis accepte et grate sūt. p̄. fidez
 em̄ xp̄i oia purganē. d̄. colb. cle. v̄. a. et esto qz veritas ca
 nom̄satis deficiat non deficit fides de bap. debitum. d̄.
 p̄. res. non bap. c. ij. et. ij. Dicim⁹ em̄ qz cui libet lz in secre
 to alicui defuncto quē sanctum credit preces porrigere
 vt p̄. ip̄o ad deū intercedat. licz solēnes preces publice

emittē uel solēne of
 ficiū publice dicere
 neqat vt dixerūt in
 no. et host. s. eo. ij.
Ad canom̄satiū autē
 sc̄os inq̄rendū ē an
 illi de quo canom̄sa
 do querē p̄. or vita
 testimoniu p̄. beat p̄.
 laborib⁹ multil. mo
 rib⁹ castis. actibus
 strēnuis. lxx. di. m̄.
 ramur. Optet em̄ s̄.
 p̄. n̄. i. testificatōe p̄.
 dicari. et bone fame
 p̄. conijis non taceri.
 xij. q. ij. quatuor Et
 maxie q̄. d̄. z. de sim
 plicitate et huilita
 te qz sup̄. bis de re
 sistit. huilib⁹ autem
 bat gr̄. az. T̄. e. d̄. z. q̄.
 ri an m̄. vita p̄. secuti
 ones passus sūt. vij.
 . q. i. ois q̄. et. c. ibi
 adunati et an passus
 fuerit ex caritate. i.
 . x. q. i. vide. **Quere**
 etiā est de miraculis
 factis in vita et post
 mortem. Et quātuz
 ad s̄. qz sit miraculū
 q̄. uo. requirunt Pri
 mū qz ex deo non ex
 arte otingat nec ex
 dyabolo. nā miracu
 la fiunt q̄. n̄. qz p̄. ma
 los. i. q. i. teneamus
 et. c. p̄. phetauit. nes
 cesse ē em̄ martires
 a deo ipe esse q̄ man
 dant. l. di. li. q̄. s̄. p̄. po
 stera Sociū qz sit
 otza nā. am sicut de
 virga moyfi mutata
 i colubz et de azima
 loq̄. nte ad balaā. s.
 de h̄. e. cū ex inuādo
 Tercio qz non ex vi
 verboz sed homis
 merito id otingat.
 nā p̄. am̄. a vniū po
 testate et virtute ver
 boz transubstatiā
 tur in corp⁹ et san
 guinē. s. d̄. cele. mis.
 c. marthe. s. q̄. h̄. i. u. s̄.

emittē uel solēne of
 ficiū publice dicere
 neqat vt dixerūt in
 no. et host. s. eo. ij.
Ad canom̄satiū autē
 sc̄os inq̄rendū ē an
 illi de quo canom̄sa
 do querē p̄. or vita
 testimoniu p̄. beat p̄.
 laborib⁹ multil. mo
 rib⁹ castis. actibus
 strēnuis. lxx. di. m̄.
 ramur. Optet em̄ s̄.
 p̄. n̄. i. testificatōe p̄.
 dicari. et bone fame
 p̄. conijis non taceri.
 xij. q. ij. quatuor Et
 maxie q̄. d̄. z. de sim
 plicitate et huilita
 te qz sup̄. bis de re
 sistit. huilib⁹ autem
 bat gr̄. az. T̄. e. d̄. z. q̄.
 ri an m̄. vita p̄. secuti
 ones passus sūt. vij.
 . q. i. ois q̄. et. c. ibi
 adunati et an passus
 fuerit ex caritate. i.
 . x. q. i. vide. **Quere**
 etiā est de miraculis
 factis in vita et post
 mortem. Et quātuz
 ad s̄. qz sit miraculū
 q̄. uo. requirunt Pri
 mū qz ex deo non ex
 arte otingat nec ex
 dyabolo. nā miracu
 la fiunt q̄. n̄. qz p̄. ma
 los. i. q. i. teneamus
 et. c. p̄. phetauit. nes
 cesse ē em̄ martires
 a deo ipe esse q̄ man
 dant. l. di. li. q̄. s̄. p̄. po
 stera Sociū qz sit
 otza nā. am sicut de
 virga moyfi mutata
 i colubz et de azima
 loq̄. nte ad balaā. s.
 de h̄. e. cū ex inuādo
 Tercio qz non ex vi
 verboz sed homis
 merito id otingat.
 nā p̄. am̄. a vniū po
 testate et virtute ver
 boz transubstatiā
 tur in corp⁹ et san
 guinē. s. d̄. cele. mis.
 c. marthe. s. q̄. h̄. i. u. s̄.

Quatuor qd fit ad cor
roborationem fidei
herba enim minist
rio hominis trahit i
vitrum sed hoc nil
ad roborationem
fidei et ideo ad cas
nominatōez nisi hec
quatuor cōcut rent
miracula non pdes
sent fm summistas
qui hoc no. s. e. t. q
moderni. s. de testi
venerabili

Duplici. dicunt
quidam officium du
plex cum tota anti
phona dicit ante psal
mum. et tota post
psalmum cum alias
nō tota. s. solū prin
cipium dicatur ante
psalmum. Alij aliē
clericis h relinquo

Via nonnul
li **S**eculare.
potestates
ab ecclesijs vī ecclē
siasticis psonis tal
lias vel exactiones
p tebz vel possessi
ombus acquisitis p
acquirendis exiger
re non psumant. nec
eos compellē ad ip
sas distrabendam
vel extra manū suā
ponendum. hoc dicit
e. **P**ale. quod ec
clesiastico minus es
se dubium non est.
p. v. di. h. impator
s. de ma. q. ob. soli
d. **F**racie. acci. te
dentia facti. expmit
non localem decres
talem facit. vñ eam
generaliter psequi
tur. j. et. s. de cenf.
c. i. e. h.

Honorum. quid
dices h tributarium
predium donec ecc
lesie nunquid tene
tur ecclia ad tributū
die qd sic. quia res
trahit cuz onere suo
p. q. ij. aut. hē autē
et aut. se. xij. q. i. h
quis laicus. s. de cū
in tua. ad h. s. de
cēf. c. i. vbi de hoc.
Exactiones. ad
huc pvide. j. c. cle
ricis
Ponendū. s. s

volum? statum? et preci
pim? annis singulis ppe
tuis futuris tpibus solen
niter celebrari. **A**lex. iij.
De immunitate ecclesiay.

Via nonnulli ha
bētē tpale dñius
vel ptatis geren
tes officiu secularis. liber
tatem et immunitatez ec
clesiasticā ledē ac minue
re tāq honoris et pūilegij
ecciaz inuidi moliuntur.
expedit qd diligētiam et
auctem se. ap. q. curaz ha
bet ecciaz oim et tutelā

Otra taliū ausus et conami
na optunum remediuz ap
ponatur. ut ecclie ipē i ple
nitudine iuris sui et liberta
tis integritate locentur.
ac detestabilis malignoz
audacia et insolentium ne
faria temeritas p pulsetur

Sane intellexim? qd in re
gno francie omunie scabi
ni seu consules et alij domi
ni tpales. et hij q iuridictio
nem in iphis omunijs. ciui
tatib? castris et villis tpa
lem exercent vī qb? in ill
cōmissa est executio iusti
cie secularis molesti sūt ni
mium ecclijs sup pluribus
et infesti. et in ceta mirun
tur et studēt vt illis colle
ctas et tallias et alia hmōi
eedem ecclesie ptextu bo
noruz q acq fuerunt tribu
ant et psoluant vī ext ma
num suam ponāt hmōi ac
quisita **V**olentes itaq

sup hijs omnibus p vt ex
pedit sollicite pvide; tot
q temerarijs ausibus con
gruis pñdijs obuiare au
toritate ap. p habita cum
frīb? nostris diligēti deli
beratōe de cñim? n licere
pñtatis omunijs scabinis et

hijs q in eis iurisdictiōem
tpalē obtinēt vel iusticiā
secularē exercēt tallias ul
collectas seu exactōes qd
cunq ecclesijs vel psonis
ecclesiasticis imponere ul
exigere ab eis pro domi
bus pdijs vel qbuscunq
possessionibus ab eis ec
clesijs ul psonis ecclasticis
legitime hactenus acqsi
tis vel in posterū acqren
dis etiā si ipē ecclie vel per
sone vel res hmōi sint infra
illorum districtū vel frito
riū ostitute. **N**ec et lice
at ill' ipas ecclias vel perso
nas ad distrabendum vel
alienādū a ext manū suaz
ponendū acqsiatā vī q de
inceps acqret aliqten? co
artaē **R**ego. x. in ge
nerali scilio lugdunē.

Ecet domū dñi san
ctitudo decet vt cur
ius in pace factus est loc?
ei? cult? fit cū debita ve
neratōe pacific? **S**it ita
q ad ecclesias humil et de
uotus ingressus fit in eis
qeta ouersatio deo grata
inspiciētib? placida q cō
siderātes non solū instru
at s; et reficiat **C**ouenien
tel ibid nōm illd qd ē super
oē nōm a quo aliud sub ce
lo non est datū hominib?
in quo saluos fieri creden
tes opteat nomen videlz
ihesu xpī qui saluum faci
at pplm suuz a peccatis eo
rum exhibitōe reuerētie
spālis attollant **E**t qd ge
neralitē scribit? ut in nomie
ihū oē genu flectat singli
singulati ē in seipis implē
tes pēcipue dum aguntur
missarum sacra misteria
gloriosus illud nomen qñ
cunqz recolitur flectant

iudicis q tenent ad
decimas pdiales qz
si ipi non colerent a
lij colerent. s. de de
ci. de retris. sic dice
bant isti laici. aut ex
tra manum vestri am
ponatis hec predia
aut exactōes solua
tis. ut vel a vob vī
ab alijs collectas et
tallias de iphis pos
sessionib? hēamus.

Ecet domū. di
uide dec. i. qtu
or pres. In pma po
nit ostōis cam usq
ibi sic itaq. In secu
da q liter homines s
beant se hē i ecclē/
sijs et a qbus absti
neri vsqz ibi. or dia
rij In tercia q or di
narij p se et p alios
s faciant obseruari
vsqz ibi. q vero. ibi
ommatut penaz in
contrarium faciētē

Sanctitudo. sim
ptū ex psalmo. dñs
regnauit decorem.
k. In pace. ex psal
mo. Notus in iudea
cultus. nam erit
cult? iusticie filētū
v. q. iij. in loco

Pacific? est em
rex pacificus et ve
nit pacē docē. xxij.
q. i. nisi bella.

Instruat. p bo
num exēplum. vij. q.
i. s. cum vero

Reficiat. p doc
trinam. xxx. vij. dis. h
quis vult. nam aia
cibo spūali nutritur
s. de of. or. mē ces
tera

Ibidē. attollāt
quod est. j.

Ihu xpī **I**hes?
hebraice dicitur la
tine saluator. **C**hri
stus grece latine di
citur vñt? christi
ani a christo de sac
vñt. c. vno. s. i frō
te et pmo apud atio
chiani fuit nomē ill
lud. xxij. di. c. sacro
sancta.

A peccatis eoz
nemine em vult pe
tite. de bapt. s. maio
res. s. caute